

שורו אפותיקי ומכרו כולי – His ox was mortgaged and he sold it, etc.

Overview

מלוה taught that if a borrower made his ox for an אפותיקי, and then sold it, the מלוה cannot take away this ox from the buyer to satisfy his debt. רבא ruled elsewhere¹ that הקדש, חמץ, ושחרור מפקיעין מידי שעבוד².

תוספות responds to an anticipated difficulty:

הא דלא חשיב מכר בהדי הקדש דמפקיע מידי שעבוד³ -

The reason רבא did not include 'selling' among ושחרור חמץ והקדש, who extract from a שעבוד –

תוספות responds:

משום דהקדש מפקיע אפילו אקני ליה מטלטלין אגב⁴ מקרקעי⁵ מה שאין כן במכר:

Because the מטלטלין via מטלטלין the מלוה is granted from שעבוד מפקיע הקדש, even if he granted the מטלטלין אגב, however by מכר it is not so. Therefore רבא could not have included מכר with the others, since the הפקעה from שעבוד is not in the same manner.

Summary

מכר cannot, but מקנה מטלטלין אגב קרקע even if he was קרקע מפקיע מידי שעבוד the הקדש can be.

Thinking it over

Can we perhaps say that when the הקדש is שעבוד מידי מפקיע there is no longer a possibility to collect from it,⁶ however by מכר, it was not מפקיע the שעבוד,⁷ but merely that the מלוה cannot collect from the לקוחות.⁸

¹ See גיטין מ,ב וש"נ.

² This means (in the case of הקדש) that if the לווה made his ox for an אפותיקי and then the לווה was מקדיש this ox for a קרבן, the מלוה can no longer collect from this ox. For the הקדש removed the שעבוד. Similarly with חמץ and ושחרור.

³ Why did רבא state that (only) הקדש חמץ ושחרור are מפקיע מידי שעבוד, he should have added מכר; that it too is מפקיע מידי שעבוד, as we see here regarding ושחרור ומכרו, עשה שורו אפותיקי ומכרו, the rule is גובה הימנו!

⁴ There is a קנין אגב; if a buyer is purchasing קרקע and מטלטלין from a seller, once the buyer makes a קנין in the קרקע and acquires it, he also acquires the מטלטלין, even though he did not make any קנין on the מטלטלין.

⁵ In a case where the לווה made the אפותיקי by being משעבד his קרקע to the מלוה, and אגב the קרקע he obligated himself to be משעבד something else (an ox) for an אפותיקי to the מלוה (see וניחוש). If he subsequently was מקדיש the ox, it is מפקיע even this שעבוד, which was accomplished אגב קרקע, however if he merely sold the ox (which was משועבד to the lender אגב קרקע), the שעבוד still remains, and the מלוה can collect this ox from the buyer as payment for his debt.

⁶ This means that even if this ox, who became הקדש, received a מום and is no longer fit for the מזבח, nevertheless the שעבוד מפקיע the הקדש cannot claim it since the הקדש was מפקיע.

⁷ Were the buyer to resell it back to the seller (the לווה), the מלוה would be able to claim it, because the שעבוד was never נפקע.

⁸ See קובץ שיעורים אות קצ.